

PESTPROTOCOL JAN BARBIER

HOE GAAN WIJ OM MET PESTPROBLEMEN?

Wie zijn er bij een pestprobleem betrokken?

Veel kinderen op de basisschool worden wel eens geplaagd. Plagen leert je voor je zelf opkomen. Je wordt er sterker van. Bij plagen is er ook meestal sprake van “gelijkwaardige” kinderen. Er is echter ook een aantal kinderen dat gepest wordt. Deze kinderen wordt systematisch psychisch, fysiek of seksueel geweld aangedaan. Deze kinderen hebben vaak moeite om zichzelf te verdedigen. Ze voelen zich machteloos tegenover de pestende kinderen en voelen zich vaak eenzaam.

De kinderen die pesten daarentegen, zijn vaak de sterkste kinderen uit de groep. Ze kunnen op verschillende manieren pesten:

- met woorden;
- lichamelijk;
- door achtervolging;
- door uitsluiting;
- door stelen of vernietigen van spullen;
- door afpersing;
- via mobiel, e-mail, internet, social media.

Ze zijn soms agressief en reageren eerder met geweld dan andere kinderen. Meestal vertonen ze dit gedrag ook naar volwassenen. Een pestend kind dat zijn gang kan gaan, leert dat pesten de manier is om je in een groep te handhaven. Het leert niet om zijn agressie op een ander manier te uiten.

Naast kinderen die gepest worden en kinderen die pesten zijn er ook kinderen die geen actieve rol in het pesten hebben, maar die wel bepalend zijn voor het voortduren van het pesten. De pestende kinderen voelen zich gestrekt door de zwijgende instemming van de toeschouwers. Dit laatste geldt overigens ook voor de kinderen die gepest worden. Doordat zij zich niet goed kunnen verdedigen, voelt het kind dat pest zich gesterkt.

Hoe komen wij erachter of er sprake is van een pestprobleem?

Een kind dat gepest wordt, zal dit niet snel aan ouders of aan de leerkracht vertellen. Het voelt zich beschaamd. Een kind dat gepest wordt, is niet populair en het kind voelt dat als een tekortkoming naar de ouders toe. Soms kan het ook zo zijn dat een kind niets zegt, omdat het denkt dat het probleem dan alleen maar groter wordt. Ouders die naar school gaan bijvoorbeeld.

Het is daarom belangrijk dat pesten en pestgedrag snel wordt gesignaleerd. Neem daarbij ook de aanwijzingen van ouders serieus. Opvallende signalen zijn bijvoorbeeld dat het kind:

- niet meer naar school wil;
- niets meer over school vertelt;
- nooit andere kinderen mee naar huis neemt en nooit bij anderen wordt gevraagd;
- op school slechtere resultaten haalt dan vroeger;
- vaak dingen kwijt is of met kapotte spullen thuis komt;
- vaak hoofdpijn of buikpijn heeft;
- blauwe plekken heeft op ongewone plaatsen;
- niet wil gaan slapen, veel wakker wordt of nachtmerries heeft;
- de verjaardag niet wil vieren;
- niet alleen een boodschap durft te doen;
- niet meer naar de speeltuin of andere club wil gaan;
- bepaalde kleren absoluut niet meer aan wil;
- thuis prikkelbaar, boos of verdrietig is.

Naast onze eigen waarneming en die van de ouders is het ook belangrijk te letten op de andere kinderen in de groep. In hoeverre is er sprake van echte tolerantie, bijvoorbeeld voor verschillen? Een lage tolerantie kan de basis vormen voor onderlinge irritaties, die uitmonden in pestgedrag.

Hoe pakken wij pestproblemen aan?

Alle direct betrokkenen dienen het pesten als een probleem te zien. Elk kind dient zich op onze school veilig te kunnen voelen. Het aanpakken van een pestprobleem is daarom belangrijk, maar niet eenvoudig.

PREVENTIEVE AANPAK OM PESTPROBLEMEN TE VOORKOMEN:

Leefstijl van groep 1 t/m groep 8.

- Het creëren van een open pedagogisch klimaat.
- Het opbouwen en stimuleren van een positief zelfbeeld.
- Het leren uiten en verwoorden van eigen gevoelens en gedachten. Ook als deze negatief zijn.
- Het vergroten van inlevend vermogen; dit zorgt voor een betere omgang met zowel volwassenen als andere kinderen.

Sociogram groep 4 t/m groep 8.

- Met welke 3 kinderen uit je groep zou je graag willen samenwerken?
- Bij welke 3 kinderen zou je graag willen zitten
- Met welke 3 kinderen zou je graag leuke dingen willen doen?

Kinderen die door niemand genoemd worden, kunnen (potentiële) zondebokken zijn.

Schoolregels Jan Barbierschool:

- Lief zijn en respect hebben voor elkaar
- Wees zuinig op spullen van jezelf en van anderen
- Let op je woorden
- Houd de school en de omgeving netjes.

Aan deze regels wordt aan het begin van het schooljaar volop aandacht besteed in de groepen en in de Nieuwsbrief / Weekmail.

Deze regels gelden op school en daarbuiten (tevens verantwoordelijkheid ouders).

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels.

Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

Maatregelen op school-, groeps- en individueel niveau.

Bij signalering stelling nemen tegen pesten.

Directe aanpak wanneer het acuut speelt.

Inschakeling van schoolcontactpersoon, vertrouwenspersoon.

ZESSPORENAANPAK:

1. De leraar speelt sleutelrol bij signaleren.

Signaleren door observatie. Bij overtreding van de schoolregels gaan we met de leerling in gesprek.

Leerlingvolgprogramma's:

Cito observatielijst groep 1 en 2.

De afnamefrequentie is 2 keer per jaar.

In groep 1, 2 en 3 worden 1 keer per jaar gesprekjes gevoerd met de kinderen (individueel) over "wel en wee".

'Zien' voor groep 3 t/m groep 8.

'Zien' (van ParnasSys) geeft een concreet beeld van het sociaal-emotioneel functioneren van individuele leerlingen en van groepen leerlingen als geheel.

In de leerlingenlijst komen vijf dimensies van de sociaal-emotionele ontwikkeling van een leerling aan de orde.

- Het zelfvertrouwen.
- De werkhouding.
- De relatie met de leerkracht.
- De relatie met andere leerlingen.
- De houding van de leerling ten opzichte van de school.

De afnamefrequentie is 2 keer per jaar. Met de uitslag kan concreet een handelingsplan / begeleidingsplan opgesteld worden.

Niet confronterende methode bij onderhuids pesten. Probleem in algemene zin aan de orde stellen.

No-blame methode. Wat gaan we samen doen om het pesten te stoppen.

Confronterende methode. Bij ernstige lichamelijke of geestelijke mishandeling.

Stelling nemen.

2. Aanpak van ruzies en pestgedrag.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/ of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1: Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2: Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juffrouw voor te leggen. Tevens dient het kind de ouders/ verzorgers op de hoogte te brengen.

Stap 3: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties. (zie bij consequenties)

Stap 4: Bij herhaaldelijk ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking. (zie bij consequenties)

Ook worden aantekeningen over de toedracht van de voorvallen genoteerd in de leerlingenmap bij zowel de pester als de gepeste.

Bij iedere melding in de map worden de ouders op de hoogte gebracht van de ruzie/ pestgedrag.

Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/ of externe deskundigen.

Consequenties:

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten. In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest. (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in. De straf is opgebouwd in **4 fases**; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/ haar gedrag:

Fase 1:

- Eén of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Het lezen van een boek m.b.t. het thema "Pesten".
- Door een gesprek bewustwording bewerkstelligen bij de pester voor wat hij het gepeste kind aan doet.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen.
- De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2:

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle voorvallen vastgelegd in het leerling-dossier en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het zorgteam, Schoolbegeleidingsdienst Expertis, de schoolarts van de GGD of Bureau Jeugdzorg.

Fase 4:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. (voor dit protocol verwijzen wij u naar de schoolgids)

3. Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten zien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses laten aanbieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest-belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg huisarts; GGD.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

4. Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/ zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/ beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overdreven beschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

5. De zwijgzame middengroep:

In woord en daad naar de groep toe laten weten dat pesten niet getolereerd wordt. Stelling tegen normoverschrijding.

- Voorbeeldgedrag is van belang.
- Onderwerp met regelmaat aan de orde stellen.
- Omgangsregels (schoolregels) strikt handhaven.
- Werken met lessen uit Leefstijl

6. Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het oefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met ander kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Gouden regels voor veilig internetgebruik.

De regels van de leerlingen worden met de kinderen besproken.

Leerlingen:

- Zoek op internet alleen naar onderwerpen die met school te maken hebben.
- E-mail op school alleen over onderwerpen die met school te maken hebben.
- Ga voorzichtig om met persoonlijke informatie.
- Als om je naam gevraagd wordt, vraag dan eerst toestemming van de leerkracht.
- Als gevraagd wordt iets te downloaden of te installeren, vraag dan eerst toestemming.
- Geloof niet alles wat je op internet ziet of leest.
- Kom je echt per ongeluk op ongewenste sites (bloot, seks, geweld of grof taalgebruik) meld je dat bij de leerkracht.
- Geniet van internet.

Leerkrachten:

- Internet gebruik moet ingekaderd zijn in een didactisch verantwoorde opdracht of project.
- Moedig de kinderen aan het aan u te vertellen als zij op het internet iets vinden dat suggestief, obscene of bedreigend is, of waardoor zij zich anderszins ongemakkelijk voelen.
- Er wordt zoveel mogelijk van kindvriendelijke zoekmachines gebruik gemaakt.
- Houdt zicht op de activiteiten van de kinderen.
- Minimaal een keer per kwartaal zal de geschiedenis van een leerling worden gecontroleerd. Dit kan klassikaal besproken worden bij een positieve indruk.
- De leerkracht noteert het webadres als een leerling een ongewenste site meldt en geeft dit door aan de ICT leerkracht. Deze site wordt geblokkeerd en verwijderd uit het geheugen.
- Regelmatig zal, met de leerlingen, aandacht worden besteed aan dit protocol.

Aanpak van het nieuwe pesten:

De laatste jaren heeft het contact via mobiele telefoon, sms, Whatsapp, e-mail en overige social media een ware vlucht genomen. Helaas heeft dit echter ook de mogelijkheden om elkaar te pesten aanmerkelijk vergroot.

- Toon respect voor anderen.
- Stuur geen berichten die je zelf ook niet zou willen ontvangen.
- Stuur geen anonieme, gemene e-mails.
- Aan leerlingen die per e-mail worden gepest, kan geadviseerd worden nooit te reageren op deze e-mails.
- Leerlingen die per mobiele telefoon worden lastig gevallen, kan aangeraden worden bepaalde nummers te blokkeren.

Tot slot:

Leerkrachten en medezeggenschapsraad van "Jan Barbierschool" onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Dit pestprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd en daar waar nodig bijgesteld.

De leerlingen vanaf groep 4 onderschrijven de school/ groepsregels die vastgesteld zijn. Kinderen van groep 1, 2 en 3 doen dit door b.v. vingerafdruk te zetten.

Team, OR, MR

pcbs Jan Barbierschool
Ommerweg 138
7447 RH Hellendoorn